

‘Werk mee aan herstel van de schepping’

‘Het is onze taak de wereld mooier achter te laten dan we haar ontvingen.’ Sid Bachrach (56) stichtte in de jaren tachtig samen met zijn vrouw het ecologisch en cultureel vredescentrum De Weyst waar hij tot op heden werkt en woont. Onlangs schreef hij het boek ‘Zo zoet als honing’ waarin hij de 22 letters van het Hebreeuwse alfabet verklaart. ‘De joodse geloofstraditie en een universeel menselijke spiritualiteit liggen naar mijn overtuiging in elkaars verlengde.’

Theo Brand

‘Iedereen die nieuwsgierig is naar de oorsprong van de universele menselijke waarden en van verhalen houdt over sociale rechtvaardigheid, verzoening en mindfulness, kan ik mijn boek van harte aanraden,’ zegt Bachrach. In zijn boek wijdt hij aan elke letter van het *Alefbeet* een kort hoofdstuk dat eindigt met een meditatieoefening.

Spirituele kracht

‘Alle ervaringen die ik de afgelopen 26 jaar heb opgedaan in De Weyst (zie kader) en ook daarbuiten, bevestigen mijn overtuiging dat we als mensen een gezamenlijke afkomst en bestemming hebben. Aan de hand van alle Hebreeuwse letters werk ik die gedachte verder uit. In het Hebreeuws hebben woorden verbindingen met elkaar omdat er dezelfde stamletters in voorkomen. Tegelijk heeft elke letter een heel eigen betekenis. Die betekenissen gaan verbindingen met elkaar aan zodat er een specifieke levensvisie ontstaat. Hebreeuwse letters hebben spirituele kracht.’

Adam en Eva zijn terecht uit het paradijs verdreven, schrijft Bachrach in het hoofdstuk over de letter *ajin*.

‘Het stond niet in het langetermijnplan dat we ja-knikkende engelen zouden blijven. Een vrije wil en het vermogen om te kiezen zou ons deel zijn.’ En hij vult aan: ‘We zijn er om de schepping te verbeteren. De schepping is nooit af. Die vraagt voortdurend om vernieuwing.’

Politiek activisme of spirituele zoektocht? Voor Bachrach vormen deze twee begrippen geen tegenstelling. ‘Het zijn twee kanten van dezelfde medaille. Ze kunnen denk ik niet zonder elkaar. Het gaat om een leven in balans.’

Uittocht uit slavernij

‘Elke vrijdag op sjabbat-avond denken Joden aan de uittocht uit Egypte die hen bevrijdde uit de slavernij. Die uittocht is niet voorbij. Daarom is het bijna vanzelfsprekend dat Joden in de VS tijdens de burgerrechtenbeweging rondom Martin Luther King zo’n grote rol speelden.’

‘Toen rabbi Abraham Joshua Heschel in een betoging naast Martin Luther King liep, bracht hij het ‘zich de uittocht uit Egypte herinneren’ in de praktijk. Terwijl ze die dag samen opmarcheerden, zei de rabbi tegen de zwarte voorman: ‘Ik heb het gevoel dat mijn benen bidden.’

Maar waar vindt vandaag in Nederland ‘uittocht uit de slavernij’ plaats? Bachrach: ‘Het bevorderen van dialoog tussen religies en culturen is voor mij een daad van geïnspireerde actie. Dat we een ander verhaal vertellen dan angst voor vreemden. Dat verhaal kan mensen enorm verlammen. Inspi-

rerend hoe bijvoorbeeld Tofik Dibi verbindingen legt en de dialoog zoekt. Hij probeert er een ander verhaal tegenover te zetten.’

‘Elke geloofstraditie draagt in zijn originele vorm een spirituele rijkdom met zich mee. Maar mensen zijn niet perfect en gebruiken religie vaak om sectarisme te rechtvaardigen: wij zijn beter dan jullie. Misschien kan dat ook de winst zijn van de secularisatie: dat mensen de spirituele bronnen van hun religie herontdekken en daaraan gestalte geven.’

Joodse wortels

‘Voor mijzelf liggen de Joodse traditie en een universele kijk op de mensheid en de wereld in elkaars verlengde. Ze horen bij elkaar. Naar mijn gevoel is het geen toeval dat de bedenker van het Esperanto als universele taal, Lejzer Zamenhof, een joodse geleerde was. Veel wereldverbeteraars hebben joodse wortels en geven bewust of on-

bewust vorm aan het joodse idee van *Tikoën Olam*: de grote opdracht om te proberen om onze gebroken wereld te herstellen. Elk mens kan dat doen door de wereld iets mooier achter te laten dan dat hij of zij deze aantrof.' Maar wordt dit positieve beeld niet door de actualiteit gelogenstraft? Heeft het Jodendom geen probleem vanwege het conflict met de Palestijnen waarin Israël nu al tientallen jaren verward is? Zou de oprichting van een Palestijnse staat niet een goede stap kunnen zijn om tot vrede te komen? Bachrach begrijpt de noodzaak en relevantie van deze vraag. 'De Palestijnen kunnen niet eeuwig de last blijven dragen van het Europese antisemitisme dat uitliep op de Holocaust. En geweld kan nooit de oplossing zijn om de problemen in het Midden-Oosten op te lossen. We zijn allemaal broeders en zusters ongeacht wie onze ouders zijn en in welke groep we geboren zijn. Zolang betrokkenen in welk conflict dan ook die visie niet delen, zullen er problemen blijven bestaan.'

Palestijnse staat

'Een recente studie toont aan dat het DNA van Israeli's en Palestijnen zeer aan elkaar verwant is. Ook las ik een

bericht over een rabbijn die met zijn volgelingen op de Westbank wil blijven wonen onder Palestijns gezag zodra het gebied wordt teruggegeven aan de Palestijnse autoriteit. Het zijn signalen die allemaal de goede kant op wijzen. Een mentaliteitsverandering is gewoon het aller belangrijkste. En misschien is de erkenning van een Palestijnse staat door de Verenigde Naties nu een noodzakelijke stap op weg naar vrede.' 'In mijn boek wijs ik op een bekende Joodse en Arabische legende over twee broers. Zij wonen elk aan één kant van dezelfde berg. Ze werken hard als graanboeren en verdelen de oogst eerlijk. De ene broer wil ongemerkt de ander wat meer van de oogst geven en brengt 's nachts een extra zak met graan in de schuur van zijn broer. Maar omdat deze iets later die nacht exact hetzelfde doet, blijven de voorraden gelijk. De broers snappen er niets van. Ze doen elk nóg een poging om ongemerkt de voorraad van de ander te vergroten. Maar weer blijven de voorraden gelijk. Bij de derde poging komen ze elkaar bovenop de berg tegen. Op dat moment begrijpen zij hoe het zit. Boven op deze berg werd de stad Jeruzalem gesticht.'

Sid Bachrach en 'De Weyst'

Sid Bachrach (1955) groeide op in een liberaal-joods gezin in de VS. Kort na zijn studie in Chicago verhuisde hij naar Jeruzalem om te doceren aan de Experimental High School. Na enkele jaren vertrok hij met zijn gezin naar Europa en werd in 1984 medeoprichter van centrum De Weyst in Handel (Noord-Brabant). Hij woont en werkt daar als gastheer, begeleider van cliënten van de reclassering en biologisch tuinder. Ook doceert hij aan de International School Eindhoven. De Weyst is gevestigd in het voormalig Kapucijnenklooster en geïnspireerd door vredes- en milieubewegingen. Het biedt ruimte aan groepen bijvoorbeeld om te dansen, zingen of mediteren. In De Weyst wordt vegetarisch en biologisch gekookt met groenten uit eigen tuin. Ook werkt het centrum sinds 1992 samen met de Reclassering en Kinderbescherming als werkplaats voor alternatieve taakstrafsancties.

Zie www.sidbachrach.com en www.deweyst.tk.

Zo zoet als honing. Meditatie met het Aleph-Beth. Sid Bachrach, Uitgeverij Ten Have. ISBN 9789025961305.

KIL EN HARD

Jan van Dam

De Miljoenennota toont ten overvloede aan dat het kabinet Rutte waarden als solidariteit en gemeenschapszin voorgoed op de mestvaalt heeft gezet. Het enige dat telt is het huishoudboekje van een bij voorkeur minimale overheid. Dus bezuinigt dit kabinet vele miljarden op zorg en sociale voorzieningen, verzwakt het de lasten van de lagere en middeninkomens en ontziet het de hogere inkomens.

Van de regeringspartijen kun je zeggen dat de VVD doet wat ze tijdens de verkiezingen heeft beloofd. Trouw aan zijn beginselen geeft de VVD alle ruimte aan de *well to do* - met een totaal vermogen van 685 miljard euro - en drukt ze de minvermogens - met een totale schuld van 62,8 miljard euro - nog verder in de ellende. Volgens de partij van Mark Rutte moet de overheid zich vooral nergens mee bemoeien: de markt maakt wel uit wie in weelde zwelgt en wie in armoede zucht.

Het CDA? Die partij heeft al sinds mensenheugenis geen beginselen meer). Maxime Verhagen, Hans Hillen en Piet Hein Donner zijn wat dat betreft exemplarisch voor het CDA. Ze zijn maar aan één ding trouw en dat is macht. Van gedoogpartner PVV tenslotte valt helemaal niets te verwachten: die partij blijkt niet alleen onwillig maar vooral niet in staat om voor welk probleem dan ook een zinnige oplossing aan te reiken. De PVV zoekt alleen zondebokken; de migrant, de moslim, de Griek, de linkse elite en Job Cohen.

Gezamenlijk vormen de regeringspartijen en hun gedoogpartner een bonte optocht van opportunistische machtswellustelingen, beginselvaste egoïsten en onwelvoeglijke cultuurbarbaren die op basis van een eenzijdig wereldbeeld de samenleving danig ontwrichten. Harde woorden? Wellicht. Maar wat is erger: een columnist die chargeert of een premier die joviaal en blijmoedig aankondigt dat een strikte bestedingsdiscipline goed is voor het land en dat solidariteit iets uit vervlogen tijden is.

Elke rechtvaardigheidstheorie is gebaseerd op de idee dat mensen die door een speling van het lot in een zwakke positie verkeren, recht hebben op onze zorg. Maar niet voor dit kabinet. Voor Rutte *cum suis* is de mantra: betalingsverplichtingen nakomen en niet zeuren. Zieken, gehandicapten, ouderen, jongeren, laagopgeleiden, minder verdienenden, asielzoekers, vluchtelingen, maar ook kunstenaars hoeven bij deze regering niet aan te kloppen. En als ze het wel doen, dan krijgen ze steevast als antwoord: zoek het zelf uit. Het spreekt vanzelf dat de miljarden armen en vluchtelingen van deze wereld al helemaal geen gehoor krijgen. Ook voor hen geldt: zoek het maar uit.